C/2024/7210

10.12.2024.

P10_TA(2024)0007

Iebildumu izteikšana pret īstenošanas aktu: maksimāli pieļaujamie ciprokonazola atlieku līmeņi

Eiropas Parlamenta 2024. gada 18. septembra rezolūcija par priekšlikumu Komisijas regulai, ar ko attiecībā uz maksimāli pieļaujamajiem ciprokonazola un spirodiklofēna atlieku līmeņiem konkrētos produktos un uz tiem groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 396/2005 II un III pielikumu (D091952/05 – 2024/2759(RPS))

(C/2024/7210)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā priekšlikumu Komisijas regulai, ar ko attiecībā uz maksimāli pieļaujamajiem ciprokonazola un spirodiklofēna atlieku līmeņiem konkrētos produktos un uz tiem groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 396/2005 II un III pielikumu (D091952/05),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 23. februāra Regulu (EK) Nr. 396/2005, ar ko paredz maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK ([1]), un jo īpaši tās 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 49. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regulu (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK ([2]), un jo īpaši tās 4. panta 1. punktu, 4. panta 2. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu un II pielikuma 3.6.4. punktu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regulu (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu ([3]), un jo īpaši tās 5. panta 1. punktu,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 11., 13., 168. un 191. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) pamatoto atzinumu, kas pieņemts 2021. gada 19. februārī un publicēts 2021. gada 22. martā ([4]),

— ņemot vērā *EFSA* slēdzienu par pesticīdu salīdzinošo analīzi, kas pieņemts 2010. gada 8. novembrī un publicēts 2010. gada 25. novembrī ([5]),

— ņemot vērā Eiropas Ķimikāliju aģentūras Riska novērtēšanas komitejas (RAC) 2015. gada 11. septembrī pieņemto atzinumu ([6]),

— ņemot vērā 5.a panta 3. punkta b) apakšpunktu un 5.a panta 5. punktu Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmumā 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ([7]),

— ņemot vērā Reglamenta 115. panta 2. un 3. punktu, kā arī 4. punkta c) apakšpunktu,

([1]) OV L 70, 16.3.2005., 1. lpp.
([2]) OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.
([3]) OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.
([4]) *EFSA pamatots atzinums par pašreizējo maksimāli pieļaujamo ciprokonazola atlieku daudzumu pārskatīšanu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 396/2005 12. pantu, EFSA Journal 2021;19(3):e06483*, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6483.
([5]) *EFSA conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance cyproconazole, EFSA Journal 2010;8(11):1897*, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1897.
([6]) *RAC opinion proposing harmonised classification and labelling at EU level of Cyproconazole (ISO); (2RS,3RS;2RS,3SR)-2-(4-chlorophenyl)-3-cyclopr opyl-1-(1H-1,2,4-triazol-1-yl)butan-2-ol,* https://echa.europa.eu/documents/10162/6d98baeb-24aa-a683-28ec-d8adabee5461.
([7]) OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā lauksaimnieku 2024. gada pirmajā pusē notikušo protestu viena no galvenajām prasībām bija taisnīga un vienlīdzīga attieksme pret produktiem, kas importēti no trešām valstīm, kam būtu jāatbilst tādiem pašiem standartiem kā Savienībā ražotajiem produktiem;

B. tā kā Komisijas regulas projekta pieņemšana ļautu turpināt importu Savienībā, kas neatbilst standartiem, kurus ievēro Savienības lauksaimnieki;

C. tā kā šāds stāvoklis radītu Savienības lauksaimniekiem neizdevīgākus konkurences apstākļus;

D. tā kā ciprokonazols ir azolu klases fungicīds, ko galvenokārt izmanto graudaugiem, kafijai, cukurbietēm, āboliem un vīnogām, kā arī zemesriekstiem;

E. tā kā darbīgās vielas ciprokonazola apstiprinājuma termiņš beidzās 2021. gada 31. maijā; tā kā atjaunošanas pieteikums tika iesniegts 2018. gada septembrī, bet 2018. gada decembrī tas tika atsaukts; tā kā visas līdzšinējās darbīgo vielu ciprokonazolu saturošu augu aizsardzības līdzekļu atļaujas ir atceltas;

F. tā kā ciprokonazols saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1272/2008 ([8]) ir klasificēts kā reproduktīvajai sistēmai toksiska 1.B kategorijas viela, kas ir toksiska, ja norij (acute tox. 3), toksisks aknām (STOT RE 2), kā arī ļoti toksisks ūdens organismiem (aquatic acute 1) un ļoti toksisks ūdens organismiem ar ilglaicīgām sekām (aquatic chronic 1) ([9]);

G. tā kā ciprokonazols pieder ergosterola biosintēzes inhibitoru triazola grupai un tādējādi tam var piemist endokrīni disruptīvas īpašības ([10]); tā kā *EFSA* nav novērtējusi tā endokrīni disruptīvo īpašību potenciālu saskaņā ar zinātniskajiem kritērijiem endokrīni disruptīvu īpašību noteikšanai, kas izklāstīti Komisijas Regulā (ES) 2018/605 ([11]), kuru piemēro kopš 2018. gada 10. novembra; tā kā ar endokrīno sistēmu saistīta iedarbība bieži vien rodas mazu devu līmenī un endokrīnajiem disruptoriem parasti nav drošas robežvērtības ([12]);

H. tā kā arvien vairāk publikācijās tiek uzsvērts, ka azola fungicīdi ir nozīmīgs vides rezistences pret *Aspergillus spp* pieauguma avots ([13]); tā kā Komisija ir pieprasījusi EFSA novērtēt azolu fungicīdu, kas nav paredzēti cilvēkiem, lietošanas ietekmi uz azolu rezistentu *Aspergillus spp*. attīstību; tā kā pieprasītais zinātniskais ziņojums vēl nav publicēts un ir paredzams, ka to pabeigs tikai 2024. gada decembrī ([14]);

I. tā kā tādēļ ir lietderīgi svītrot spēkā esošos ciprokonazola maksimālos atlieku līmeņus (MAL), kas noteikti Regulas (EK) Nr. 396/2005 II pielikumā, saskaņā ar minētās regulas 17. pantu, kurā noteikts, ka Komisijai ir jāsvītro minētās regulas II un III pielikumā noteiktie MAL līdz sākotnējai vērtībai 0,01 mg/kg vai attiecīgajai noteikšanas robežai, nelūdzott *EFSA* atzinumu par aktīvo vielu, ja tās atļauja ir atsaukta;

J. tā kā Komisijas regulas projektā Komisija tomēr ierosina saglabāt MAL lielam produktu daudzumam (graudaugiem, sēklām, gaļai, aknām un nierēm) virs attiecīgās noteikšanas robežas vai sākotnējās MAL vērtības 0,01 mg/kg, pamatojoties uz MAL, ko noteikusi *Codex Alimentarius* Komisija (*CXL*);

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

([9]) https://www.echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.130.443.

([10]) *EFSA 2010. gada 8. novembra slēdziens par pesticīdu salīdzinošo analīzi Draskau, M.K., un Svingen, T., "Azole Fungicides and Their Endocrine Disrupting Properties: Perspectives on Sex Hormone-Dependent Reproductive Development", Frontiers in Toxicology 2022, 4:883254*, https://doi.org/10.3389/ftox.2022.883254.

([11]) Komisijas Regula (ES) 2018/605 (2018. gada 19. aprīlis), ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1107/2009 II pielikumu, aprakstot zinātniskus kritērijus endokrīni disruptīvu īpašību noteikšanai (OV L 101, 20.4.2018., 33. lpp.).

([12]) *EFSA scientific report of the Endocrine Active Substances Task Force, EFSA Journal 2010;8(11):1932*, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1932.

([13]) *Zhang, J., Jimenez, L.L., Snelders, E., Debets, A.J.M., Rietveld, A.G., Zwaan, B.J., Verweij, P.E., Schoustra, S.E., "Dynamics of Aspergillus fumigatus in Azole Fungicide-Containing Plant Waste in the Netherlands (2016-2017)", Applied and Environmental Microbiology 2021, 87:e02295-20*, https://doi.org/10.1128/AEM.02295-20; *The Danish Environment and Food Committee on azole resistance*, https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/MOF/bilag/407/2016336.pdf; *Snelders, E., Camps, S.M.T., Karawajczyk, A., Schaftenaar, G., Kema, G.H.J., van der Lee, H.A., et al., "Triazole Fungicides Can Induce Cross-Resistance to Medical Triazoles in Aspergillus fumigatus". PLoS ONE 2012, 7(3): e31801*. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0031801.

([14]) https://open.efsa.europa.eu/question/EFSA-Q-2022-00040.

K. tā kā Komisija ierosina noteikt MAL *CXL* līmeņos zirņiem (bez pākstīm), pupām, zirņiem, miežiem, griķiem un citiem pseidograudaugiem, kukurūzai, prosai, auzām, rudziem, kviešiem, kafijas pupām un cukurbiešu saknēm, cūku, liellopu, aitu, kazu un zirgu muskuļiem un taukiem, mājputnu muskuļiem, taukiem un aknām, liellopu, aitu, kazu un zirgu pienam un putnu olām; tā kā tas nozīmē, ka attiecībā uz cūku, liellopu, aitu, kazu un zirgu aknām un nierēm MAL tiktu saglabāts esošajā līmenī 0,5 mg/kg, attiecībā uz rapšu sēklām — 0,4 mg/kg un attiecībā uz sojas pupām — 0,07 mg/kg; tā kā visiem pārējiem produktiem, kuriem nav *CXL* vai importa pielaižu, MAL ir samazināti līdz produktam specifiskām noteikšanas robežām, kas svārstās no 0,01 līdz 0,05 mg/kg;

L. tā kā 2024. gadā Komisija samazināja tiakloprīda, aktīvās vielas, kas klasificēta kā reproduktīvajai sistēmai toksiska 1B kategorijas viela, MAL līdz attiecīgajai noteikšanas robežai, apgalvojot, ka "pēc Iestādes veiktā papildu riska novērtējuma [par ietekmi uz endokrīno sistēmu] un ņemot vērā pieejamo attiecīgo informāciju par potenciāli kaitīgu ietekmi uz cilvēku veselību, ir lietderīgi provizoriski samazināt MAL [šiem produktiem]" ([15]);

M. tā kā Regulas (EK) Nr. 396/2005 5. apsvērumā ir paredzēts, ka atlieku līmenis nedrīkst būt tāds, kas rada nepieņemamu risku cilvēkiem un attiecīgā gadījumā dzīvniekiem;

N. tā kā Regulas (EK) Nr. 1107/2009 4. panta 2. punkta pirmās daļas a) apakšpunktā ir paredzēts, ka augu aizsardzības līdzekļu atliekām nav kaitīgas ietekmes uz cilvēku, tostarp neaizsargātu grupu, veselību vai dzīvnieku veselību, ņemot vērā zināmo kumulatīvo un sinerģisko ietekmi; tā kā minētās regulas II pielikuma 3.6.4. punktā ir paredzēts, ka darbīgo vielu, kas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 ir klasificēta kā 1.A vai 1.B kategorijas reproduktīvajai sistēmai toksiska viela, neapstiprina, ja vien "attiecīgās darbīgās vielas (...) atliekas pārtikā un barībā nepārsniedz sākotnējo vērtību, kas noteikta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 396/2005 18. panta 1. punkta b) apakšpunktu"; tā kā Regulas (EK) Nr. 396/2005 18. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikta sākotnējā vērtība 0,01 mg/kg;

O. tā kā Regulas (EK) Nr. 396/2005 3. panta 2. punkta g) apakšpunktā paredzēts, ka importa pielaide ir MAL, kas noteikts importētiem produktiem, ja "aktīvās vielas izmantošana augu aizsardzības līdzeklī, kas paredzēts attiecīgajam produktam, attiecībā uz noteiktu produktu un noteiktu izmantošanu nav atļauta Kopienā tādu iemeslu dēļ, kas nav sabiedrības veselības iemesli"; tā kā ciprokonazols neatbilst šiem kritērijiem, — tas ir aizliegts veselības apsvērumu dēļ, jo ir klasificēts kā reproduktīvajai sistēmai toksiska 1.B kategorijas viela;

P. tā kā Regulas (EK) Nr. 178/2002 5. panta 1. punktā paredzēts, ka ar pārtikas aprites tiesību aktiem jātiecas sasniegt vienu vai vairākus vispārīgos mērķus, proti, augstu cilvēku dzīvības un veselības, kā arī patērētāju interešu aizsardzības līmeni, tostarp godīgu pārtikas tirdzniecības praksi, attiecīgā gadījumā ņemot vērā dzīvnieku veselības un labturības, augu veselības un vides aizsardzību;

Q. tā kā Komisija 2020. gada 20. maija paziņojumā "Stratēģija "No lauka līdz galdam". Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā" ([16]) paziņoja, ka "ES atbalstīs globālo pāreju uz ilgtspējīgām agropārtikas sistēmām saskaņā ar šīs stratēģijas mērķiem un IAM" un ka "ES ar šīs stratēģijas starpniecību var būtiski piedalīties globālo standartu noteikšanā"; tā kā Komisija stratēģijā skaidri norādīja, ka "ilgtspējīgai ES pārtikas sistēmai arī nepieciešams, lai arvien ilgtspējīgāku praksi piekoptu mūsu tirdzniecības partneri. Lai sekmētu pakāpenisku pāreju uz drošāku augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, ES, ievērojot PVO noteikumus un vispirms izdarot riska novērtēšanu, apsvērs iespēju pārskatīt importa tolerances attiecībā uz vielām, kas atbilst "izslēgšanas kritērijiem" un rada augsta līmeņa risku cilvēka veselībai";

R. tā kā prakse noteikt augstus MAL veicina dubultstandartus starp Savienības lauksaimniekiem un lauksaimniekiem trešās valstīs, jo lauksaimnieki ārpus Savienības var turpināt ražot attiecīgos pārtikas produktus, izmantojot ciprokonazolu, un eksportēt tos uz Savienību, tādējādi radot Savienības lauksaimniekiem neizdevīgus konkurences apstākļus; tā kā, no otras puses, šā pesticīda lietošana apdraud lauksaimniecībā nodarbināto veselību, iedzīvotāju veselību un vidi ražotājvalstīs;

S. tā kā LESD 191. panta 2. punktā ir noteikts, ka piesardzības princips ir viens no Savienības pamatprincipiem;

T. tā kā Komisijai ir jāaizsargā vide un Eiropas iedzīvotāji, pamatojoties uz pieejamo zinātnisko informāciju, izmantojot pienākumus un juridiskās iespējas, kas paredzētas Regulā (EK) Nr. 396/2005 un Regulā (EK) Nr. 178/2002, lai nodrošinātu augstu cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzības līmeni;

([15]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=en.
([16]) COM(2020)0381.

U. tā kā ierosinātie MAL neaizsargā Eiropas iedzīvotāju veselību un tāpēc ir pretrunā Regulai (EK) Nr. 396/2005 un Regulai (EK) Nr. 178/2002;

V. tā kā MAL nevajadzētu noteikt darbīgajām vielām, kas Savienībā nav apstiprinātas veselības apsvērumu dēļ; tā kā tādēļ *CXL* vērtības, kas pārsniedz attiecīgo noteikšanas robežu vai noklusējuma vērtību 0,01 mg/kg, nebūtu jāuzskata par drošām patērētājiem, jo ciprokonazols ir klasificēts kā reproduktīvajai sistēmai toksiska 1.B kategorijas viela;

W. tā kā maksimālie atlieku līmeņi (MAL) ir jānosaka, ņemot vērā kumulatīvo un sinerģētisko iedarbību, un ir ārkārtīgi svarīgi steidzami paātrināt šādai novērtēšanai piemērotu metožu izstrādi,

1. iebilst pret Komisijas regulas projekta pieņemšanu;

2. uzskata, ka Komisijas regulas priekšlikums nav saderīgs ar Regulas (EK) Nr. 396/2005 un Regulas (EK) Nr. 178/2002 mērķi un saturu, kā arī ar Regulu (EK) Nr. 1107/2009, tostarp tās II pielikuma 3.6.4. punktu;

3. aicina Komisiju piemērot piesardzības principu, atsaukt regulas projektu un iesniegt komitejai jaunu projektu;

4. aicina Komisiju iesniegt komitejai jaunu regulas projektu, ar ko samazina visus ciprokonazola MAL līdz noteikšanas robežai vai sākotnējai vērtībai 0,01 mg/kg visiem izmantošanas veidiem, un noraidīt visus importa pielaižu pieprasījumus;

5. zina, ka *EFSA* strādā pie kumulatīvā riska novērtēšanas metodēm, bet norāda arī uz to, ka pesticīdu un atlieku kumulatīvās iedarbības novērtēšana ir jau gadu desmitiem zināma problēma; tāpēc prasa, lai *EFSA* un Komisija šo problēmu risinātu kā absolūti steidzamu;

6. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.